

Geen wetlands, geen water

Van waar komt ons water? Uit de kraan natuurlijk. Het lijkt zo eenvoudig en toch is water een kostbare en schaarse grondstof. Tijdens de 'werelddag voor wetlands' besteedden natuurverenigingen aandacht aan het belang van de bescherming van waterrijke gebieden.

TEKST: WIM VAN DEN BOSSCHE & JOS GYSELS – FOTO'S: MISJEL DECLER

Waterrijke gebieden (wetlands) zijn belangrijk voor de natuur. Ze hebben ook een grote economische, culturele en recreatieve waarde. Om deze vaak kwetsbare ecosystemen beter te beschermen werd op 2 februari 1971 in Iran aan de oever van de Kaspische Zee de Ramsar-conventie afgesloten. Deze internationale overeenkomst viseert op de eerste plaats gebieden die belangrijk zijn voor watervogels. Momenteel

onderschrijven 133 landen deze beschermingsstrategie en zijn 1229 gebieden beschermd met een totale oppervlakte van 106 miljoen ha. In Vlaanderen zijn het Zwin, de Kalmthoutse Heide, de IJzerbroeken, de Schorren van de Beneden Schelde en de Vlaamse Banken aangeduid als Ramsar-gebied. Samen zijn ze 7.410 ha groot. Op 2 februari werden de waterrijke gebieden wereldwijd in de kijker gezet tijdens de

jaarlijkse werelddag voor wetlands. Dit jaar was de slogan 'no wetland – no water'. In 2002 vierde de Vlaamse regering deze dag door drie nieuwe gebieden ter bescherming voor te stellen: Bourgoyen-Ossemeersen, Limburgs vijvergebied en Uitkerkse polder. Helaas is het hierbij gebleven en zijn deze gebieden een jaar later nog altijd niet effectief aangeduid. Daarnaast zijn er in Vlaanderen en voor onze kust nog andere

Meer ruimte voor water

Op 13 januari 2003 dienden Natuurpunt, Bond Beter Leefmilieu en WWF een parlementair verzoekschrift in waarin de drie milieuverenigingen vragen voor meer ruimte voor water. We vragen om enerzijds dringend werk te maken van het decreet integraal waterbeleid en verzoeken anderzijds de Vlaamse regering om hoogdringend een masterplan op te stellen voor de "ontharding" van Vlaanderen.

De waterellende tijdens de jaarwisseling toont aan dat Vlaanderen steeds minder blijf weet met kortstondige overvloedige regenval. De versnelde afvoer van het hemelwater door de verharding van het landschap, de aanleg van grootschalige collectoren en het rechttrekken van onze waterlopen stuwt té veel water té snel stroomafwaarts. Door het innemen van de natuurlijke overstro-

mingsgebieden als woon- of industriegebied blijkt de bergingscapaciteit onvoldoende, met overstromingen tot gevolg. De inrichting van bijkomende overstromingsgebieden als natuurgebied kan bovendien een belangrijke bijdrage leveren aan de doelstelling van het natuurbeleid om in Vlaanderen 38.000 ha extra natuurgebied te creëren tegen 2007. De volledige tekst van het verzoekschrift kan je raadplegen op onze website www.natuurpunt.be.

Info: Peter.Symens@natuurpunt.be

Maas- en Scheldeverdrag is een lege doos

Op 3 december 2002 werden in Gent de Internationale verdragen voor de bescherming van Schelde en Maas plechtig

In Vlaanderen zijn het Zwin (foto), de Kalmthoutse Heide, de IJzerbroeken, de Schorren van de Beneden Schelde en de Vlaamse Banken aangeduid als Ramsar-gebied.

internationaal belangrijke watervogelgebieden die het statuut van Ramsar-gebied verdienen. We denken in het bijzonder aan de voorhavens van Zeebrugge, het Mechels Rivierengebied en de Trappegeers Stroombank.

Ruimte voor water, ruimte voor natuur

De aanduiding van Ramsar-gebieden is

slechts één beschermingsinstrument. Er is meer nodig om de aftakeling van waterrijke gebieden tegen te gaan. Bijna de helft van het Vlaamse grondgebied is in min of meerdere mate gevoelig voor verdroging. Het is dan ook niet verwonderlijk dat veel planten en dieren die gebonden zijn aan natte biotopen, op de rode lijst van bedreigde soorten staan. Zeker als het gaat om relatief voedselarme wateren.

Alleen een integraal waterbeheer kan ervoor zorgen dat in het waterbeleid met natuur rekening gehouden wordt. De Europese kaderrichtlijn water heeft daarvoor de bakens uitgezet.

Een bescheiden Vlaams decreet integraal waterbeheer ligt nu klaar voor goedkeuring door regering en parlement. Daarin wordt het waterbeheer geregeld op basis van bekens. Op het niveau van het deelbekken

FOTO: NATUURPUNT

ondertekend. Op zich is dat goed nieuws. Helaas hebben de internationale commissies die hiervoor worden opgericht, het ICBS en ICBM, hoogstens een adviserende functie en kunnen daardoor niet wegen op het beleid. Bovendien bevatten de verdragen weinig inhoudelijke afspraken zoals bijvoorbeeld wel het geval is bij het Rijn- en Donauverdrag.

Om hun ongenoegen te tonen, voerde Natuurpunt samen met WWF en BBL actie voor het stadhuis van Gent.

Zie ook: <http://www.icbs-cipe.com/files/news/6/SCHELDE-VERDRAG.pdf>

Inlichtingen: peter.symens@natuurpunt.be

Spaans waterplan bedreigt natuur in Ebro-delta

Ook in Spanje is duurzaam waterbeheer nog niet ingeburgerd.

Het waterbeleid bestaat vooral uit grootschalige infrastructuurwerken zoals de aanleg van irrigatiekanalen en stuwmuren. Daardoor verdwijnen soorten en habitats, terwijl grote delen van Spanje blijven kampen met watertekort en erosieproblemen.

De Spaanse autoriteiten dromen er nu van om miljoenen kubieke meters water uit de noordelijke Ebro-vallei af te leiden naar Catalonië, Valencia en het droge zuiden. Volgens het plan is 45% van het water bestemd voor 'huishoudelijk gebruik'. De rest zou naar de landbouw gaan. Nu al wordt een groot deel van het water verkwest voor zwembaden, luxe-projecten en grootschalige en werverslindende landbouw.

Alleen een integraal waterbeheer kan ervoor zorgen dat in het waterbeleid met natuur rekening gehouden wordt, zoals hier in de IJzermonding.

gaan provincies, gemeenten en Polders en Wateringen in de toekomst samenwerken in nieuw op te richten waterschappen. Zij moeten er mee voor zorgen dat de kwaliteitsdoelstellingen gehaald worden. Volgens de Europese richtlijn moeten in 2015 alle wateren een goede ecologische kwaliteit bezitten. Maar zo ver zijn we nog niet. Minder dan 20% van onze beken en rivieren halen vandaag de minimale kwaliteitsnor-

men en minder dan 1% (!) een kwaliteit die nodig is voor natuur.

Visies

In afwachting van een aangepaste wetgeving heeft men op het terrein gelukkig niet helemaal stil gezeten. Er zijn de laatste jaren in het kader van het milieubeleidsplan ecosysteemvisies uitgewerkt voor verscheidene vallei-gebieden. Bij de administratie van Water-

wegen en Zeewezen (AWZ) en de afdeling Water van Aminal werden visies ontwikkeld voor het beheer van waterlopen. Het is nu belangrijk om deze ook in praktijk te brengen. In een aantal landinrichtings- en natuurinrichtingsprojecten staat het herstel van waterrijke gebieden centraal. Zonder uiteraard de natuurgebieden te vergeten, die nog altijd de beste kansen bieden voor behoud en ontwikkeling van natuur. Een groot deel van de genoemde Ramsar-gebieden heeft overigens het statuut van erkend of Vlaams natuurreservaat. Voor de invulling van de natuurfunctie voor waterrijke gebieden rekenen we uiteraard – alweer – op de natuurrichtplannen die ook voor Ramsar-gebieden moeten worden gemaakt.

Volgens de Europese richtlijn moeten in 2015 alle wateren een goede ecologische kwaliteit bezitten.

De Spaanse BirdLife partner SEO tracht samen met andere natuurverenigingen de Spaanse regering op andere gedachten te brengen. Ze richten zich ook tot de Europese Commissie. Zonder Europese subsidies is het megaproject immers onbetaalbaar. Zie ook: <http://www.rivernet.org/Iberian/planhydro.htm>
Inlichtingen: steven.vanholme@natuurpunt.be

Polders en Wateringen worden Waterschappen

Op 14 oktober 2002 heeft de MiNa-raad een belangrijk advies uitgebracht over het voorontwerp decreet integraal waterbeheer. De raad wees er onder meer op dat de Europese waterrichtlijn niet

volledig wordt omgezet. In een deelbekken moeten gemeenten, provincies en het Vlaams gewest samenwerken op basis van gelijkwaardigheid. De nieuwe waterschappen kunnen daarom niet de vorm aannemen van een intercommunale. De raad had geen probleem met de voorziene afschaffing van polders en wateringen. Uiterlijk tegen 2009 nemen de waterschappen de rol over van de polders en wateringen. Daarmee is tegemoet gekomen aan een oude eis van de natuurbeweging. De polders en wateringen behartigen immers alleen het belang van de ingelanden. Het is de enige niet-verkozen "overheid" die belastingen int. Ook Natuurpunt moet jaarlijks meer dan 25.000 euro afdragen voor de ontwatering van zgn. waterzieke gronden. Zie ook: <http://www.minaraad.be/2002/2002-44.pdf>
Inlichtingen: jos.gysels@natuurpunt.be